

**YERYÜZÜ
DOKTORLARI**

**GÖZ SAĞLIĞI
PROJELERİ**

Bilgi Notu

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) verilerine göre dünya üzerinde 2,2 milyar görme bozukluğu yaşayan insan bulunmaktadır. Bunun 1 milyarının önlenebilir veya tedavi edilebilir görme bozukluklarından oluştuğu tahmin edilmektedir ve uygun yöntemlerle tedavi edilememesi sebebiyle her yıl binlerce insan görme yetisini kaybetmektedir. Önlenebilir göz hastalıklarında ilk sırada katarakt yer almaktadır. Son verilere göre, bugün dünyada 65 milyon 200 bin katarakt hastası bulunmaktadır.¹

Katarakta en sık düşük ve orta gelirli ülkelerde, özellikle Güney Asya ve Sahra altı Afrika'da rastlanılmaktadır. Bahsi geçen bölgelerde göz bozukluklarına rastlanma oranı %80'den fazladır.²

Bu durumun en büyük sebepleri ise coğrafi koşullar, teknik şartlar ve hijyen yetersizliğidir. Sağlık hizmetlerine erişimin çok kısıtlı olduğu bölgelerde, teşhis edilen göz bozuklukları tedavi edilememektedir, hatta çoğu rahatsızlığın tanısı bile koyulamamaktadır. Yaş, birçok göz hastalığında olduğu gibi katarakta da oldukça etkili bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Katarakt riski yaşın ilerlemesine bağlı olarak artmaktadır.³

Sürdürülebilir kalkınma, insan odaklı bir yaklaşımla kalkınma kavramına farklı bir paradigma getirmiştir. Kalkınmanın insan odaklı sürdürülebilir yaklaşımı, daha adil bir dünya, daha iyi çevresel şartlar ve sağlık hizmetlerine erişim gibi pek çok hedefi beraberinde getirmiştir. BM tarafından 2000 yılında kabul edilen Binyıl Kalkınma Hedefleri ile birlikte kalkınmada sağlığın da rolüne dikkat çekmiştir. 2015 yılına gelindiğinde ise Binyıl Kalkınma Hedefleri'nden daha evrensel bir niteliğe sahip olan ve 17 hedeften oluşan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kabul edilmiştir. Bu amaçlardan üçüncüsü direkt olarak "Sağlıklı ve Kaliteli Yaşama" atf yapmaktadır.

Bu amaç; insan sağlığının iyileştirilmesi, temel sağlık hizmetlerine erişim ve hastalıklarla mücadeledeki ortaklıkta etkin bir çabayı gerekli kılmaktadır.⁴

Evrensel Göz Sağlığı: Eylem Planı 2014-2019'da da belirtilen amaçlardan birini de kapsayıcı göz tedavi hizmetlerinin sağlık sistemlerine entegresini sağlamak ve bu noktada erişimi artırmaktır.⁵ Tüm bunlar temelinde Yeryüzü Doktorları Derneği de insanların yaşam kalitesini artırmak ve sağlık hizmetlerine erişimlerini sağlamak amacıyla katarakt ile ilgili çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu çalışmaların ayrıca izlenebilirliği noktasında da, gerçekleştirilen ameliyatların sayıları ve ülkeleri de operasyon bitiminde gerçekleştirilen sonuç raporları ile kayıt altına alınmaktadır.

Yeryüzü Doktorları Çalışmaları

Göz Sağlığı Projeleri kapsamında 2006 yılından bu yana; Nijer, Kenya, Pakistan, Lübnan, Somali, Yemen, Afganistan, Moritanya, Tanzanya, Kongo DC, Sudan, Çeçenistan Özerk Cumhuriyeti, Uganda, Kamerun ve Mali'de toplam **125.237 göz muayenesi**, **büyük çoğunluğu katarakt olmak üzere 17.893 göz ameliyatı** gerçekleştirilmiş ve **43.508 gözlük** dağıtımı yapılmıştır. Yerelde göz cerrahi üniteleri kurulumu da gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, hizmet götürülen bölgelerdeki yerel sağlık personelinin eğitimi ile sağlık kuruluşları desteklenerek yerel kapasitenin güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

2006'dan bu yana;

Proje kapsamında 2019 yılında; Kamerun, Afganistan, Pakistan, Somali, Mali, Tanzania ve Sudan'da katarakt kampları düzenlenmiştir.

Katarakt kampları sonucunda toplamda **4.309 katarakt ameliyatı**, **10 trahoma tedavisi ve 31.604 göz muayenesi** yapılmış olup, **7.739 gözlük** dağıtılmıştır.

2020 yılında ise göz sağlığı projeleri kapsamında Afganistan, Bangladeş, Etiyopya, Gambiya, Gine, Kamerun, Mali, Nijer, Pakistan, Somali, Sri Lanka, Sudan, Tanzania ve Yemen'de olmak üzere yaklaşık 10.000 ameliyatın gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

2019 yılı içerisinde;

¹WHO, World Report on Vision 2019, s.26

²WHO, World Report on Vision 2019, s.33

³WHO, World Report on Vision 2019, s.8

⁴Sustainable Development Goals Knowledge Platform, "Sustainable Development Goal 3", <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg3>

⁵WHO, "Universal Eye Health, A Global Action Plan 2014-2019" https://www.who.int/blindness/AP2014_19_English.pdf?ua=1